

www.opi.gr

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE & SPORTS

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Γιατί είναι σημαντικό να διδάσκεται η πνευματική ιδιοκτησία στα σχολεία;

- όχι απλώς ιδιωτικό δικαίωμα αλλά και κοινωνικό αγαθό (το Κράτος προστατεύει την ιδιοκτησία τρίτων, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις κλοπών και υπεξαίρέσεων)
- κοινωνικό αγαθό: εξασφαλίζει (εκτός από την επιβίωση των δημιουργών και των δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων) την **ανάπτυξη της τέχνης και του πολιτισμού** (δίνοντας κίνητρα στους δημιουργούς και τους επιχειρηματίες να δημιουργήσουν και να επενδύσουν αντίστοιχα στη δημιουργία), διαμορφώνει τις προϋποθέσεις εκείνες που θα επιτρέψουν στους νέους να επιλέξουν στο μέλλον -εάν επιθυμούν- καλλιτεχνικά επαγγέλματα, και συμβάλει στην **ανάπτυξη της οικονομίας** (θέσεις εργασίας, εισφορές για το Κράτος, κλπ.). Η επένδυση στη γνώση και τον πολιτισμό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση ανάπτυξης και ευημερίας.
- ο σεβασμός στην πνευματική ιδιοκτησία και στα συγγενικά δικαιώματα συμβάλει στη διαμόρφωση ενημερωμένων, υπεύθυνων και ευαισθητοποιημένων πολιτών με συνείδηση του πνευματικού μόχθου των συνανθρώπων τους.

Βασικές έννοιες πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων

Ειρήνη Σταματούδη, LL.M., Ph.D.

Διευθύντρια ΟΠΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας ...

- ... αποτελεί *βασικό ανθρώπινο δικαίωμα* (α. 1 παρ. 1 Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, α. 15 παρ. 1 Διεθνούς Συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα, α. 27 παρ. 2 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948) .
- ... απολαμβάνει συνταγματικής προστασίας.
- ... επιβάλλεται για τη διασφάλιση των συμφερόντων των δημιουργών και δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων αλλά και για λόγους δημοσίου συμφέροντος, αφού συμβάλει στην ανάπτυξη του πολιτισμού, της πολιτιστικής βιομηχανίας και της οικονομίας γενικότερα.
- ... συμβάλλει εμμέσως και στη δημιουργία/διατήρηση θέσεων εργασίας και στην αύξηση των εσόδων του Κράτους λόγω εισπράξεων ΦΠΑ, ασφαλιστικών εισφορών.
- ... συμβάλλει στην παραγωγή πολιτιστικών αγαθών και στην ενίσχυση των δημιουργικών και καλλιτεχνικών επαγγελματιών.

Τί είναι πνευματική ιδιοκτησία;

Το δικαίωμα που έχει ο δημιουργός ενός πρωτότυπου πνευματικού έργου πάνω σε αυτό, δηλ. το δικαίωμα που του δίνει τη δυνατότητα να ελέγχει τη χρήση του έργου του.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Τί προστατεύεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας;

- **Γραπτά έργα** (μυθιστορήματα, χρονογραφήματα, ποιήματα, παραμύθια, σενάρια, στίχοι τραγουδιών, επιστημονικά συγγράμματα κ.ά.) ή **προφορικά κείμενα** (π.χ. διαλέξεις)

- **Μουσικές συνθέσεις**

- **Έργα των εικαστικών** αλλά και των **εφαρμοσμένων τεχνών** (πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά, φωτογραφίες, χαρακτηριστικά εικονογραφήσεις, σχέδια κοσμημάτων και επίπλων, κούκλες, κ.ά.)

- **Θεατρικά έργα και χορογραφίες**

- **Οπτικοακουστικά έργα** (ταινίες, ντοκιμαντέρ, βιντεοκλίπ, κινούμενα σχέδια κ.ά.)

- **Προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και βάσεις δεδομένων**
- κ.ά. όπως τα **αρχιτεκτονικά έργα**, οι **μεταφράσεις**, οι **διασκευές** και οι **συλλογές έργων** ή **απλών γεγονότων και στοιχείων**, όπως οι **εγκυκλοπαίδειες** και οι **ανθολογίες**.

Τί ΔΕΝ προστατεύεται;

www.opi.gr

- Οι ιδέες
- Οι νόμοι, οι δικαστικές αποφάσεις, τα διοικητικά έγγραφα
- Οι εκφράσεις της λαϊκής παράδοσης (π.χ. παραδοσιακά ποιήματα και τραγούδια, γνωμικά, παροιμίες και δημοτικοί χοροί)
- Οι ειδήσεις και τα απλά γεγονότα
- Οι μαθηματικοί τύποι
- Οι διαδικασίες και οι μέθοδοι
- Τα έργα των οποίων η προστασία της διάρκειας της πνευματικής ιδιοκτησίας έχει λήξει

Πότε προστατεύεται ένα έργο;

www.opi.gr

Αρκεί να είναι πρωτότυπο (στατιστική μοναδικότητα: τρίτος βρισκόμενος κάτω από όμοιες συνθήκες δεν μπορεί να δημιουργήσει όμοιο έργο).

Ανεξάρτητα από την αισθητική ή καλλιτεχνική αξία του έργου ακόμη και ανεξάρτητα από τον παράνομο ή ανήθικο χαρακτήρα του, π.χ. graffiti.

Πώς αποκτάται το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας;

- Αυτόματα από τη στιγμή που δημιουργείται ένα έργο
- Συμβολαιογραφική πράξη κατάθεσης και συστημένη επιστολή = αποδεικτικά στοιχεία πατρότητας
- © απλή υπενθύμιση για την προστασία από την πνευματική ιδιοκτησία

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION
MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Ποιός είναι ο δικαιούχος του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας;

- Ο δημιουργός ή οι δημιουργοί του έργου
(όνομα πάνω στο έργο)
- Έργα συνεργασίας, συλλογικά και σύνθετα έργα
- Μισθωτός- δημιουργός στον ιδιωτικό τομέα
- Μισθωτός-δημιουργός στο Δημόσιο
- Παραγγελία έργου

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

www.opi.gr

Υπάρχει διαφορά ανάμεσα:

- στην κυριότητα επί του υλικού φορέα, στον οποίο ενσωματώνεται το έργο (π.χ. cd μουσικής) και
- στο δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του έργου και στα σχετικά συγγενικά δικαιώματα (π.χ. τραγούδι: μουσική σύνθεση και στίχοι, δικαιώματα μουσικών, ερμηνευτών και παραγωγού του cd).

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας

Περιουσιακό δικαίωμα:

δίνει τη δυνατότητα στον δημιουργό να επωφεληθεί οικονομικά από την εκμετάλλευση του έργου του

Ηθικό δικαίωμα:

αποτυπώνει την προσωπική σχέση που συνδέει τον δημιουργό με το έργο του

Το περιουσιακό δικαίωμα περιλαμβάνει

- την εγγραφή του έργου
- την αναπαραγωγή
- τη δημιουργία παράγωγου έργου, δηλ. τη μετάφρασή του, τη διασκευή, την προσαρμογή ή άλλη μετατροπή του
- την εξουσία διανομής

Το περιουσιακό δικαίωμα περιλαμβάνει ακόμα ...

- την εκμίσθωση και το δημόσιο δανεισμό του
- τη δημόσια εκτέλεσή του
- τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοσή του και
- την παρουσίασή του στο κοινό (μετάδοση του έργου μέσω διαδικτύου).

Το ηθικό δικαίωμα περιλαμβάνει

- την εξουσία δημοσίευσης του έργου
- την εξουσία αναγνώρισης της πατρότητας
- την εξουσία διατήρησης της ακεραιότητας
- την εξουσία προσπέλασης
- την εξουσία υπαναχώρησης

www.opi.gr

Συγγενικά δικαιώματα

Τα δικαιώματα που απολαμβάνουν αυτοί που συνεισφέρουν είτε παρουσιάζοντας τα έργα είτε επενδύοντας στην πνευματική δημιουργία, χωρίς να είναι οι ίδιοι δημιουργοί (μεσολάβηση, παραγωγή, διάδοση και εκμετάλλευση του έργου).

Συγγενικά δικαιώματα απολαμβάνουν

- Οι ερμηνευτές και οι εκτελεστές καλλιτέχνες (ηθοποιοί, τραγουδιστές, μουσικοί χορωδοί, χορευτές, καλλιτέχνες κουκλοθέατρου, θεάτρου σκιών κ.ά.) για την προστασία της ερμηνείας τους,
- οι παραγωγοί των υλικών φορέων ήχου ή/και εικόνας
- οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί για τις εκπομπές τους,
- οι εκδότες για τη στοιχειοθεσία και τη σελιδοποίηση της έκδοσης, και
- εκείνοι που δημοσιεύουν αδημοσίευτα έργα δημιουργών που δεν βρίσκονται εν ζωή.

Διάρκεια του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας

Δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας

- 70 χρόνια από τον θάνατο του δημιουργού

Συγγενικά δικαιώματα:

- 50 χρόνια

Μετά τον θάνατο του δημιουργού δικαιούχοι είναι οι κληρονόμοι του

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION
MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Χρήση έργων άλλων χωρίς την άδεια τους, ΜΟΝΟ αν...

- τα έργα αποτελούν κοινό κτήμα, γιατί έχει παρέλθει η διάρκεια προστασία τους ή
- πρόκειται για έργα που δεν προστατεύονται ή για ιδέες που εμπεριέχονται στα έργα αυτά ή
- η χρήση τους εμπίπτει σε έναν από τους περιορισμούς του περιουσιακού δικαιώματος

Επίσης είναι δυνατή η χρήση έργων ...

...αν ρητά αναγράφεται επί αυτών ότι ο
δικαιούχος το προσφέρει ελεύθερα ή υπό
συγκεκριμένους όρους

π.χ. FOSS, GNU/Linux,

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Περιορισμοί/Εξαιρέσεις

- Παράθεση σύντομων αποσπασμάτων για υποστήριξη γνώμης ή κριτικής
- Αναπαραγωγή έργων σε εκπαιδευτικά σχολικά βιβλία και ανθολογίες
- Αναπαραγωγή έργων για διδασκαλία ή για εξετάσεις σε εκπαιδευτικό ίδρυμα
- Αναπαραγωγή πρόσθετου αντιτύπου από βιβλιοθήκες και αρχεία
- Δημόσια παράσταση ή εκτέλεση έργων σε περίπτωση επίσημων τελετών και στο πλαίσιο δραστηριότητας εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από το προσωπικό και τους μαθητές ή σπουδαστές
- Αναπαραγωγή έργων προς όφελος των τυφλών και προσώπων με άλλες αναπηρίες για χρήσεις που συνδέονται άμεσα με την αναπηρία τους
- Ορφανά έργα

ΚΑΙ

www.opi.gr

Αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση

Δεν είναι όμως ιδιωτική η αναπαραγωγή στο πλαίσιο μιας υπηρεσίας ή ενός οργανισμού.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Μεταβίβαση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας

Ο δικαιούχος μπορεί:

- να μεταβιβάσει όλο το περιουσιακό δικαίωμα ή μέρος αυτού
- να αναθέσει σε κάποιον τρίτο να ασκήσει ορισμένες εξουσίες (συμβάσεις και άδειες εκμετάλλευσης) (αποκλειστικές ή μη).

Το ηθικό δικαίωμα δεν μεταβιβάζεται.

Συλλογική διαχείριση

Οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης προστατεύουν και κυρίως διαχειρίζονται τα περιουσιακά δικαιώματα μιας κατηγορίας δημιουργών ή δικαιούχων των συγγενικών δικαιωμάτων, εφόσον τους δίνεται η σχετική πληρεξουσιότητα.

ΟΣΔ που εκπροσωπούν τους πνευματικούς δημιουργούς

1. Α.Ε.Π.Ι. Α.Ε. - Συνθέτες / Στιχουργοί
2. ΑΘΗΝΑ - Σκηνοθέτες / Σεναριογράφοι
3. ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - Συνθέτες / Στιχουργοί
4. ΘΕΣΠΙΣ - Θεατρικοί Συγγραφείς / Μεταφραστές
Θεατρικών έργων
5. ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ - Διευθυντές Φωτογραφίας / Σκηνογράφοι /
Ενδυματολόγοι / Ηχολήπτες / Μοντέρ
6. Ο.Σ.Δ.Ε.Ε.Τ.Ε - Δημιουργοί εικαστικών έργων
7. Ο.Σ.Δ.Ε.Λ. - Συγγραφείς / Εκδότες
8. ΦΟΙΒΟΣ - Φωτογράφοι

ΟΣΔ που εκπροσωπούν τους δικαιούχους συγγενικών δικαιωμάτων

1. ΑΠΟΛΛΩΝ - Μουσικοί
2. ΔΙΑΣ - Παραγωγοί οπτικοακουστικών έργων
3. ΔΙΟΝΥΣΟΣ - Ηθοποιοί
4. ΕΡΑΤΩ - Τραγουδιστές / Ερμηνευτές
5. ΕΡΜΕΙΑΣ - Παραγωγοί κινηματογραφικών έργων
6. GRAMMO - Παραγωγοί Φωνογραφημάτων
7. ΗΡΙΔΑΝΟΣ - Παραγωγοί οπτικοακουστικών έργων
8. PROMEDIA - Παραγωγοί οπτικοακουστικών έργων
9. ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης & Προστασίας Συγγενικών Δικαιωμάτων
10. ΓΕΑ - Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης & Είσπραξης Συγγενικού Δικαιώματος Ήχου

Οργανισμοί Συλλογικής Προστασίας

1. ΕΠΟΕ - Εταιρεία Προστασίας Οπτικοακουστικών Έργων
2. Ο.Π.Δ.Δ.Ε. - Οργανισμός Προστασίας των Δικαιωμάτων των Διαφημιστικών Εταιρειών

Προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας

Προσβολή υφίσταται όταν ένα έργο πνευματικής ιδιοκτησίας χρησιμοποιείται χωρίς άδεια ή κατά παράβαση αδειάς που έχει δοθεί.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

Στην περίπτωση προσβολής προβλέπονται κυρώσεις

- Διοικητικές
- Αστικές
- Ποινικές

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

www.opi.gr

Είναι το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας το ίδιο σε όλο τον κόσμο;

- Διεθνείς Συμβάσεις
- Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION
MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC
COPYRIGHT
ORGANIZATION

MINISTRY OF CULTURE & SPORTS

Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας
Μετσόβου 5, 10682 Αθήνα, Ελλάδα

Τηλ. : +30 213 214 7800

fax: +30 210 82 53 732

Email: protocol@opi.gr, www.opi.gr